2.

Előterjesztés
Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő-testületének
2025. április 07-i ülésére

Tárgy: Felsőlajos Község Önkormányzata Gazdasági Programjának felülvizsgálata

Az előterjesztést készítette: dr. Friedrich Mária
hatósági igazgatási ügyintéző

Előzetes véleményezés céljából megkapta: -

Törvényességi ellenőrzésre megkapta: Muhariné Mayer Piroska
aljegyző

dr. Balogh László s.k.
jegyző

Előterjesztés
Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő-testületének
2025. április 07-i ülésére

Tárgy: Felsőlajos Község Önkormányzata Gazdasági Programjának felülvizsgálata

Iktatószám: LMKOHFL/365-1/2025.

Tisztelt Képviselő-testület!

A gazdasági program, fejlesztési terv elfogadásával, felülvizsgálatával kapcsolatos alapvető rendelkezések a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 116. §-ában találhatóak az alábbiak szerint:

„116. § (1) A képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

(2) A gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól.

(3) A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

(4) A gazdasági program, fejlesztési terv – a vármegyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban – tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.

(5) A gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el. Ha a meglévő gazdasági program, fejlesztési terv az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.”

A gazdasági program elfogadása az Mötv. 42. § 4. pontja alapján a képviselő-testület át nem ruházható hatáskörébe tartozik.

Az Mötv. 116. § (3)-(4) bekezdései rendelkeznek arra vonatkozóan, hogy mit szükséges tartalmaznia a gazdasági programnak, fejlesztési tervnek. Az Mötv. 116. § (4) bekezdésében található példálózó felsorolás utal a helyi jogalkotónak a gazdasági program, fejlesztési terv elkészítése kapcsán fennálló tartalomalakítási szabadságára, egyúttal iránymutatást ad arra nézve, hogy milyen jellegű fejlesztési elképzeléseket kell meghatároznia.

Az Mötv. 116. §-ához fűzött nagykommentári részlet alapján a gazdasági program olyan gazdasági stratégiai terv, amelynek célja a település és a helyi közösség körülményeinek,

életfeltételeinek a javítása, településfejlesztés, a közszolgáltatások színvonalának emelése. A képviselő-testület – a tényleges adottságok között – lényegében maga határozza meg közép- és hosszú távú célkitűzéseit, és a célok megvalósításához szükséges eszközöket.

A gazdasági program, fejlesztési terv tartalmának kialakítása során további szempontok lehetnek még a képviselő-testület és a polgármester elképzelései, a polgármester adott ciklusra vonatkozó programja, a felmerülő lakossági igények, valamint az önkormányzat jelenlegi és várható pénzügyi helyzete.

2025. március 18-án kelt és e-mailben megküldött levelemben felkértem Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő-testületének tagjait a gazdasági program felülvizsgálatára, módosítási javaslatok megtételére és adatok kiegészítésére.

A beérkezett dokumentumok alapján készült el a gazdasági program munkaanyaga, mely észrevételek bekérése mellett megküldésre került Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő-testületének tagjai, a Lajosmizsei Közös Önkormányzati Hivatal jegyzője, aljegyzője, a Jegyzői Iroda irodavezetője, a Pénzügyi Iroda irodavezetője, főépítésze, pályázati referense és vezetői referense részére, valamint a Felsőlajosi Kirendeltség adó- és pénzügyi ügyintézője részére és Felsőlajos Község Önkormányzata közművelődési szakemberének.

Az észrevételek feldolgozásával az előterjesztés melléklete szerinti tartalommal előkészítésre került Felsőlajos Község Önkormányzatának 2025-2030. időszakra szóló Gazdasági Programja.

Fentiek alapján az alábbi határozat-tervezetet terjesztem a Tisztelt Képviselő-testület elé:

Határozat-tervezet

.../2025. (...) ÖH.
Felsőlajos Község Önkormányzatának Gazdasági Programja 2025-2030. elfogadása

Határozat

Felsőlajos Község Önkormányzatának Képviselő-testülete elfogadja az előterjesztés melléklete szerint az előző önkormányzati ciklusidőn átnyúló, felülvizsgált „Felsőlajos Község Önkormányzatának Gazdasági Programja 2025-2030.” dokumentumot.

Felelős: Képviselő-testület
Határidő: 2025. április 7.

Felsőlajos, 2025. március 31.

Juhász Gyula sk.
polgármester

Előterjesztés melléklete

Felsőlajos Község Önkormányzatának Gazdasági Programja

2025-2030.

FELSŐLAJOS

2025. április 07.

A Gazdasági Program készítés céljainak rövid bemutatása

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a tartalmazza az önkormányzat gazdasági programjának elkészítésére vonatkozó kötelezettségét. A gazdasági program a képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól.
A gazdasági program helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.
A gazdasági program - a vármegyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban - tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.
A gazdasági programot a képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el. Ha a meglévő gazdasági program az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.

Felsőlajos Község Önkormányzata az előző ciklus során készített gazdasági programot a 2020-2025 időszakra vonatkozóan, jelen dokumentum ennek felülvizsgált formája.
A gazdasági program időtávjának meghatározásakor az önkormányzat igyekszik az európai uniós, országos, vármegyei, illetve kistérségi programok tervezési időszakához igazodni.

A gazdasági program összeállításakor

a) kormány gazdaságpolitikai célkitűzései,
b) az uniós pályázati lehetőségek,
c) Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Koncepciója és Bács-Kiskun Vármegye Integrált Területi Programja,
d) a település adottságai, a lakosság igényei,
e) az önkormányzat vagyoni helyzete, pénzügyi kondíciói,
f) a polgármesteri program

kerültek figyelembe vételre.

A gazdasági program kialakítása a már meglévő tervezési és pénzügyi keretek ismeretében történik a problémák és kiváltó okok szisztematikus feltárása mellett. Figyelembe vesszük a helyi adottságokat, erőforrásokat és a fenntartható fejlődés szempontjait.

Felsőlajos helyzetének elemzéséhez és a jövőbeni stratégiai lépések tervezéséhez és megvalósításához nyújt segítséget az alábbi SWOT analízis:

(S) Erősségek - kedvező földrajzi fekvés - jó megközelíthetőség - több cég, vállalat is letelepült - iparűzési adóból magas bevétel - többféle munkalehetőség a helyieknek - turisztikailag kedvelt (Magán Zoo, Új Tanyacsárda, Krisztina Farm) - rendezett a település összképe - köztisztaság megfelelő - közbiztonság jó - közműellátottság aránya villany, víz és gáz tekintetében magas - hulladékkezelés megfelelő, szelektív hulladékgyűjtés biztosított - jól működő bölcsőde, óvoda és 4 osztályos általános iskola - könyvtár és közösségi színtér megléte - több civil szervezet is működik (polgárőrség, alapítványok)	**(W) Gyengeségek** - elöregedő település - belterületi utak egy része nincs ellátva aszfalttal - külterületi utak rossz minőségűek - szennyvízhálózat hiánya - kevés a helyi identitást erősítő közösségi programok száma - rossz minőségű kerékpárút Lajosmizse irányába - külterületen jellemző illegális szemétlerakó helyek - közfoglalkoztatottak száma alacsony - tornaterem hiánya (iskola vonatkozásában) - önszerveződő közösségek hiánya - fiatalok bevonása a programokba, fiatalok érdektelensége - közösségi helyszínek (kulturális szórakozóhelyek, éttermek, mozik stb.) hiánya
(O) Lehetőségek - jó földrajzi elhelyezkedésre alapozva turisztikai programok, események bővítése - új vállalkozások támogatása - meglévő civil szervezetek támogatása, újak létrejöttének ösztönzése - önkéntesség ösztönzése (szemétszedés vagy egyéb programok területén is) - megújuló energiahasználat népszerűsítése a lakosság körében is - tornaterem építése pályázati forrás megléte esetén - szennyvízhálózat kiépítése forrás megléte esetén - közösségi terek, szabadidős programok fejlesztése - ifjúsági közösségek kialakulásának elősegítése	**(T) Veszélyek** - pályázati lehetőségek csökkennek, így nem jut a település megfelelő forráshoz - a település népességmegtartó képessége csökken - az utak fejlesztése az elvártnál lassabban valósul meg - fiatalok elvándorlása a településről - hagyományok eltűnése

A program alapját képező legfontosabb elvek:

1. Fenntarthatóság és helyi erőforrásokra építés
2. Helyi vállalkozások támogatása és fejlesztése
3. Foglalkoztatás és munkahelyteremtés
4. Mezőgazdasági és vidékfejlesztési stratégiák
5. Turizmus és helyi értékek fejlesztése, értékmegőrzés
6. Infrastrukturális fejlesztések
7. Közösségi összefogás és civil szervezetek szerepe, együttműködő partnerség

Célkitűzések:

- A munkahelyteremtés feltételeinek javítása a helyi munkaerő képzettségi szintjének, és munkaerő-piaci alkalmazkodóképességének fokozásával, valamint a vállalkozások helyi infrastrukturális és együttműködési feltételeinek biztosításával/megteremtésével.
- A településfejlesztési politika célja a lakosság életminőségének folyamatos javítása, a külterületi és a belterületi lakosok esélyegyenlőségének növelése a szolgáltatásokhoz való hozzáférés és a vállalkozói környezet területén egyaránt.
- Az adópolitika célkitűzése a lehetséges ösztönző kedvezmények biztosítása az uniós normák és kötelezettségek betartása mellett, és az adóbevételek fejlesztési célú hasznosítása.
- A közszolgáltatásokban a magasan kvalifikált helyi szakemberek foglalkoztatása, a szolgáltató közigazgatás fenntartása, az ügyfélközpontúság további fejlesztése, a lakossági és az önkormányzati célok szakszerű, diszkriminációmentes szolgálata.
- A befektetés-támogatási politika terén a vállalkozások működési, letelepedési feltételeinek javítása.
- A vármegyei és kistérségi területfejlesztési koncepcióhoz igazodva a települési szempontokat is figyelembe véve sikeressé tenni Felsőlajost, annak környezeti, gazdasági, települési fejlődését.

A polgármesteri programban meghatározott célkitűzések:

- Település központjának fejlesztése felújítása /Faluház, Közpark, Templom környezetének megújulása/
- Szociálisan rászoruló családok, idősek segítése és támogatása
- Belterületi utak szilárd burkolattal történő ellátása
- Szennyvízcsatorna hálózat kiépítése
- Kamerarendszer bővítése
- Zöld felületek ápolása, bővítése
- Iskolai oktatás, óvodai nevelés, bölcsődei ellátás folyamatos fejlesztése
- Polgárőrség támogatása közbiztonságunk érdekében
- Alapítványok támogatása
- Helyi hagyományok ápolása, kulturális programok szervezése

Egy jól átgondolt gazdasági program segíthet Felsőlajos népességmegtartó erejének növelésében, a helyi gazdaság élénkítésében és a fenntartható fejlődés biztosításában.

1. A település jellemzői

Felsőlajos Bács-Kiskun vármegye északi határán, a kiskunsági homokhátság térségében, Kecskeméttől 20 km-re északnyugatra található. A település az 1900-as években vasúti megállóhelyéről és tanyai iskoláiról vált ismertté. A tanyák őslakossága kun és Jászberényből idetelepült jász, de az évtizedek alatt a népesség összetétele jelentősen megváltozott. Az itteni futóhomok, melyet a helybeliek csak „posza homoknak" neveztek, szerény megélhetést nyújtott az itt élő családoknak. Jelentős volt az állattartás, a „közös legelő" elnevezést ma is őrzi a külterületi lakott hely a „Közös" névvel. A település központi részén az ún. „Besenyi földön" felépült sorházakat nevezték „Pucok falunak". Az elnevezés onnan ered, hogy úgy emelkedtek ki ezek a házak a puszta síkságból, mint a „pucok" túrások. Ez volt a mai közösség magja. Felsőlajos kialakulását az 1929-ben Amerikából hazatelepült Máthé József alapozta meg, aki ott ismerkedett meg különös almafajtákkal, úgy, mint jonatán, golden, starking. Hazatérve eldöntötte, hogy Magyarországon is elterjeszti e fajták termesztését. Járta az országot, kereste a helyét a telepítésnek, így akadt rá a felsőlajosi pusztaságra. 50 hold földterületen kezdett hozzá az almatermesztéshez, ezzel életlehetőséget teremtve az itt élő embereknek, akik az ő példáját követték. Faiskolát létesített, facsemetével fizetett a munkásainak, ezzel is támogatva őket saját gyümölcsöseik telepítésében. 1935 és 1940 között bevezette a villanyt, ezzel emberibb körülményeket biztosított. A háború visszavetette a település fejlődését, és jó néhány évet kellett várni arra, hogy elindulhasson a falu kialakulása. 1958-ban kapott a település rendezési tervet, ezt követően Lajosmizse-Közös néven tanyaközponttá vált, amely 1960-ban mindössze 60 lelket számlált. Ez azt jelentette, hogy feloldották az addigi építési tilalmat és engedélyezték újabb tanyák, lakóházak építését, ennek köszönhetően 15 év múlva már hatszor annyian lakták a tanyaközpontot. Nagy volt az építési kedv, néhány év alatt gomba módon szaporodtak a házak, ekkor épült a mai Iskola és Óvoda utca által határolt tömbben mintegy 20 ház. Meghatározó volt Felsőlajos életében az Almavirág Termelőszövetkezeti Szakcsoport, amely 1961. február 21-én alakult meg 171 taggal, mezőgazdasági alaptevékenység közös végzésére. Sokáig ez az egyetlen munkahely biztosított munkalehetőséget az itt élők számára, ezáltal megalapozva a község fejlődését, növelve vonzerejét. 1974-ben kapta meg a település a Felsőlajos nevet külterületi lakott helyként.

1986. január 1-én az Elnöki Tanács Felsőlajost Lajosmizse Nagyközségének társközségévé nyilvánította. Az 1989-es szabad választások törvényei értelmében vált önálló községgé, önálló önkormányzattal. Európában már sok helyen ismertté tette a települést a Tanyacsárda, mely az Alföld romantikus atmoszféráját és hangulatát idézi. Mind a külföldi, mind a hazai turisták között népszerű és elismert idegenforgalmi látványosság lovas programjaival és gasztronómiai szolgáltatásaival.

Az általános jellemzők köréből nem hagyható ki a község kiváló közlekedés-földrajzi helyzete. A Budapest és Szeged tengelyvonalában elhelyezkedő település – az M5-ös autópályának és az 50-es számú főútnak köszönhetően – kapcsolódik Európa vérkeringéséhez.
A település dinamikus fejlődése köszönhető a fenti kedvező fekvésnek, mivel számos üzem telepedett le az utóbbi években, amelyek munkahelyeket biztosítanak az itt élő embereknek.

A község területe 11.441.374 m^2, ebből 843.070 m^2 belterület, 10.568.304 m^2 külterület. Az igazgatási területe a 2003. évi XXVI. törvénnyel elfogadott Országos Területrendezési Terv (OTRT) szerint jellemzően mezőgazdasági terület mozaikosan elhelyezkedő tanyákkal.

2. A környezet állapota, jellemzői

A település a Kiskunsági-löszöshát és Kiskunsági homokhát kistáj nevű területen helyezkedik el. A felszín közeli képződmények döntő többsége futóhomok. Vastagsága körülbelül 6-8 m-re tehető, de ez helyenként több is lehet.
Az ország egyik legnapfényesebb területe, mivel az évi napsütéses órák száma eléri a 2100 órát. A nyári évnegyedben 840 óra napsütés, a téli évnegyedben 200-210 óra körüli várható. Az évi középhőmérséklet 10,2-10,4 °C. A csapadék évi átlaga 540-560 mm között van. A szélirány leggyakrabban ÉNY-i, de jelentős a D-i irány is. Az átlagos szélsebesség 2,5-3,0 m/s közötti.

2.1. Épített környezet állapota

Felsőlajos nem rendelkezik országosan védett műemlékkel. A község egyik első épülete a mára elég jellegtelenné átépített egykori „csárda" az Iskola utca 1. szám alatt, amely a közlekedési csomópont adottságainak megfelelően látta vendégül, szolgálta ki az utazókat. Az Iskola utcában találhatóak a település legrégebbi beépítései, épületei, azok egyik szép példája a felújított, helyi védett Tájház, körülötte a gyönyörű, rendezett park. Cél a Tájházat szerepéhez illő tartalommal megtölteni.
Eredeti formájában megmaradt a bakterház épülete, amely ma is lakóépületként működik. A korabeli kúriákból mára a Szakáll-Almássy Kúria maradt, az is válságos állapotban. A helyi védett épület állagvédő felújítása a közelmúltban megkezdődött. A kiterjedt külterületi gazdálkodás és lakosság számos, a település történeti időszakában épült tanyát őrzött meg a napjainkig. Ezek közül még ma is több hordozza a korabeli építésmódot, anyaghasználatot, hangulatot: egyenes, büszke nyeregtetőzetükkel, elvétve nádfedésükkel, tornácaikkal, vakolt fehér falukkal a múlt egy pillanatának őrzői. Az udvaron bólogató gémeskút sokszor már csak díszítés, de a tanyavilág összképének meghatározó eleme. Helyi védett érték még az Iskola utcáról megközelíthető Juhász-tanya, mely kora mellett formai megoldásai miatt is kiemelt értéket képvisel.

Felsőlajos településszerkezeti szempontból három fő részre tagolható:
- beépített (lakó)terület központjában létesített templommal
- gazdasági, ipari területek: az eredeti gazdasági terület, azaz a volt Almavirág Mezőgazdasági Szakszövetkezet területe, majd az újabb bővítések a Fő utca mentén és végül a Márka ipartelep
- természeti területek tanyás beépítéssel

Időszak	Lakásállomány (db)
2019. év	388
2020. év	391
2021. év	391
2022. év	408
2023. év	411

Éves településstatisztikai adatok 2023-as településszerkezetben
Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

Felsőlajos településközpontjának környezettudatos rekonstrukciója a TOP_Plusz1.2.1-21-BK1-2023-00041. számon támogatott pályázattal valósul meg. Ennek keretében a Nap utca az iskola kerítése mentén teherbíró műanyag gyepráccsal és vízáteresztő burkolattal lesz ellátva. Ezzel a kialakítással parkolási felületeket bővítünk. A Faluház előtti területen a meglévő teraszburkolatot felszedjük, helyette a terasz kiemelésének határvonalát módosítjuk, új burkolatot építünk. Az épület és a burkolat felületen összegyűjtött csapadékvizet a fejlesztendő zöldfelület segítségével szikkasztjuk el. A Faluházzal szemben a Közparkban a meglévő sétány térkövének felszedése és új kialakítása történik azzal, hogy a Bölcsőde felől összekötjük a közterületi járdát és a közpark sétányát. A parkban a növényágyásokat megújítjuk növénytelepítésekkel, a kivágásra javasolt fák helyett új fák telepítésével. A meglévő közvilágítási kandelábereket cseréljük, pótoljuk. Utcabútorokat helyezünk ki. A tervezett zöldfelületi felújítás nagyságának területe: 1800 m^2. A szerződött támogatás összege: 38.000.000.- Ft Európai Uniós vissza nem térítendő támogatás.

A Faluház és a templom között, az Iskola utca 10. szám alatti ingatlan területe kiváló fejlesztési lehetőség a főtéri rendezvények számára, a faluközpont kulturális életterének bővítésére.
További cél a Faluház és az 50. számú főút közötti szakaszon az Iskola utca és környezetének megújítása, modernizálása.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések
↳ *Közterületek fejlesztése* ↳ *Lakossági fásítási vagy virágosítási akciók kezdeményezése*

3. Infrastruktúra helyzete

3.1. Közút

Felsőlajos közlekedés-földrajzi helyzete kiváló, településünk közigazgatási területét átszeli a Budapestet Szegeddel összekötő 50. sz. főút. Az M5-ös autópályára legközelebb a lajosmizsei csomópontnál lehet feljutni. Az M44-es, az M5-ös, az 5-ös és a leendő M8-as találkozásánál kiépítésre kerülő új csomópont tovább erősítheti községünk kedvező logisztikai adottságait, társadalmi-gazdasági vonzerejét.

3.1.1. Belterületi utcák, járdák

Időszak	Önkormányzati kiépített út és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépítetlen út és köztér hossza (km)	Önkormányzati kiépített járda hossza (km)
2019. év	7	7,1	1
2020. év	7	7,1	1
2021. év	7	7,1	1,1
2022. év	7,4	6,7	1,1
2023. év	7,4	6,7	1,1

Éves településstatisztikai adatok 2023-as településszerkezetben
Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

Felsőlajos belterületén jelenleg a következő utcák nem rendelkeznek szilárd burkolattal:

- Málna u.
- Akácfa u.
- Jonatán u.
- Kertész u.
- Körtefa u.
- Liget u.
- Diófa u.
- Nyírfa u.
- Alkotás u.
- Vasút köz
- Hársfa u. egy része
- Nap u. egy része
- Fő u. egy része

A belterületi utak egy része nincs burkolattal ellátva, ezek burkolása mindenképpen megoldandó feladat. A már burkolattal rendelkező utak felújításra szorulnak.

Fontosnak tartjuk a járdaépítés folytatását.

Felsőlajos Község Önkormányzata a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz stratégiai céljaihoz igazodva projektötletet dolgozott ki a tulajdonában lévő - Felsőlajos, Akácfa utca, hrsz: 96, 120. és Málna utca, hrsz: 196 - belterületi útjainak fejlesztésére. A projekt szükségességét indokolta az utak jelenlegi burkolatlan állapota, melynek fejlesztése elengedhetetlen mind az ott közlekedők, mind a lakosság részére. A jelenlegi földes út helyén tervezett két forgalmi sávos, kétirányú úton a mértékadó járműtalálkozásból (két személygépkocsi, vagy tehergépjármű és kerékpáros) adódóan az Akácfa utcán 5,5 m széles burkolat alap, 5 m széles aszfaltburkolattal, 0,5 m széles murva padkával, míg a Málna utcán 4,5 m széles burkolat alap, 4 m széles aszfaltburkolattal, 0,5 m széles föld padkával fog tervezetten megvalósulni. A szilárd burkolat aszfaltszőnyegezéssel kerül megvalósításra. A szerződött támogatás összege: 50.000.000.- Ft Európai Uniós vissza nem térítendő támogatás.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések
- *Belterületi földes utcák szilárd burkolattal való ellátása* - *Szilárd burkolatú utak felújítása* - *Járda építése* - *Kerékpárút-hálózat meglévő szakaszának felújítása és további kiépítése a Pest vármegyei Táborfalva község irányába*

3.1.2. Külterületi utak

Saját eszközök beszerzésére a VP6-7.2.1-7.4.1.2-16 azonosító számú, „A vidéki térségek kisméretű infrastruktúrájának és alapvető szolgáltatásainak fejlesztésére – Külterületi helyi közutak fejlesztésére, önkormányzati utak kezeléséhez, állapotjavításához, karbantartásához szükséges erő- és munkagépek beszerzése” elnevezésű pályázati kiírásra Lajosmizse Város Önkormányzatával közösen benyújtott projekt keretében került sor. A beszerzett eszközök

lehetőséget biztosítanak a külterületi földutak karbantartására, további eszközbeszerzés által pedig az utak környezetének gondozása is hatékonyabb lehetne.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések
↳ *Mezőgazdasági úthálózat fejlesztése* ↳ *Eszköszbeszerzés az utak környezetének karbantartásához*

3.2. Tömegközlekedés

Felsőlajos vasúti megállóhellyel rendelkezik a Budapest-Lajosmizse vonalon. Kecskemétre jelenleg 1 járat kivételével kizárólag átszállással lehet eljutni, mely hosszú utazási idővel jár. Kecskemétre ezért a Volánbusz járataival utazhat a lakosság. Az autóbusz menetrend a közelmúltban bővült a *Márka ipartelep* megállóval, ami a gazdasági övezet tömegközlekedéssel való elérését könnyíti meg az itt dolgozóknak. A járatsűrűség igyekszik figyelemmel lenni az utazási igényekre.

A Budapest-Lajosmizse-Kecskemét vasútvonalon jelentős fejlesztések várhatók, melyek érintik Felsőlajos tömegközlekedését. A vasút fejlesztése nemcsak a több mint száz éves hagyományok miatt lenne előnyös Felsőlajos községnek, javítva a tömegközlekedési adottságokat, hanem turisztikai szempontból is. Amennyiben megvalósul a program, úgy Felsőlajoson is szükséges lehet a meglévő P+R, illetve B+R parkolók fejlesztése. Az utazóközönség komfort érzetének növelése és az utastájékoztatás javítása érdekében a fedett és intelligens autóbusz megállóhely kialakítása is célszerű lenne.

3.3. Villamos energia, gáz, vízellátás

Felsőlajos villamos energia ellátottsága és a közvilágítás megoldott.

A KSH 2023. december 31-i adatai szerint a településen a háztartási villamosenergia-fogyasztók száma elérte a 443 db-ot, az összes villamosenergia-fogyasztó 486 db. A háztartások részére szolgáltatott villamosenergia 1.553.000 kWh volt, a szolgáltatott összes villamosenergia mennyisége 11.647.000 kWh.

A belterületi hálózatbővítés az új lakóterület-alakításokkal összefüggésben várható a lakosság igénye és vállalása szerint.

Felsőlajoson a középületek energetikai korszerűsítése folyamatosan zajlik, legutoljára 2024-ben a 6055 Felsőlajos, Iskola utca 16. hrsz: 1. alatti Általános Iskola épületén napelem telepítés és világításkorszerűsítés, a 6055 Felsőlajos, Óvoda utca 2., hrsz.: 266. alatti óvoda épületén napelemek telepítése, illetve a 6055 Felsőlajos, Iskola utca 12., hrsz.: 11. alatti Faluház épületén napelem telepítés és világításkorszerűsítés valósult meg.

A közvilágítás azonban elavult, gyakori meghibásodásokkal. A villamosenergia-árak és a rendszerhasználati díjak növekedése is arra ösztönzi a települési önkormányzatot, hogy működési költségeit csökkentse. Erre megoldás lehet a LED-es világítótestek alkalmazása, hiszen alacsonyabb felvett teljesítmény mellett lehetséges azonos vagy akár magasabb megvilágítási és egyenletességi szint elérése, ezzel együtt pedig jelentős villamosenergia-fogyasztás takarítható meg.

Kiemelt cél, hogy a középületek energiafelhasználásának hatékonyságát növeljük megújuló energiaforrások további bevonásával, korszerű berendezések beszerzésével. További cél, hogy a lakosság igénybe tudja venni a számára kiírt állami támogatásokat, ehhez tájékoztatást, szükség esetén segítséget nyújtson az önkormányzat. Mindezek által Felsőlajos is hozzájáruljon a Nemzeti Energiastratégia 2030 dokumentumban foglalt energetikai célkitűzések eléréséhez.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések
↳ *Közvilágítás villamos-energetikai korszerűsítése* ↳ *Középületek energiafogyasztásának csökkentése korszerű berendezésekkel*

Felsőlajos belterületi középnyomású földgázhálózattal ellátott. A KSH adatai alapján 2023. év végén a településen kiépített gázcsőhálózat hossza összesen 17,6 km. A településen 252 db gázfogyasztó volt összesen, ebből háztartási gázfogyasztó 226 db.

A belterületi hálózatbővítés az új lakóterület-alakításokkal összefüggésben a lakosság igénye és vállalása szerint történik.

A vízközmű üzemeltetője a Bácsvíz Zrt. A település vezetékes ivóvíz ellátottsága a következő utcák kivételével megoldott:

- Jonatán u.
- Kertész u.
- Vasút köz
- Alkotás u.

Időszak	Háztartásoknak szolgáltatott víz mennyisége (1000 m3)	Közüzemi ivóvízvezeték-hálózat hossza (km)	Összes szolgáltatott víz mennyisége (1000 m3)	Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)
2019. év	14,93	6,8	22,13	207
2020. év	16,87	6,8	23,21	212
2021. év	18,62	6,8	25,31	215
2022. év	14,64	6,8	26,36	219
2023. év	16,16	6,8	27,2	220

Éves településstatisztikai adatok 2023-as településszerkezetben
Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

Az ivóvíz hálózat bővítése a már meglévő hálózat fejlesztésével fog megvalósulni a lakosság igénye és vállalása szerint.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések
↳ *Ivóvízhálózat fejlesztése, bővítése azzal a törekvéssel, hogy a település teljes belterületi részén a vezetékes ivóvíz ellátottság biztosított legyen*

3.4. Csatornázás, szennyvízkezelés

Felsőlajos jelenleg nem rendelkezik kiépített szennyvízcsatorna hálózattal. Az ingatlanokról a települési folyékony hulladék tengelyen kerül elszállításra, 70 %-a zárt tároló berendezésekből, míg 30 %-a nem zárt tárolókból. A települési folyékony hulladék a Lajosmizse Városi Szennyvíztisztító Telepre kerül beszállításra.

Felsőlajos Község Önkormányzata Ladánybene Község Önkormányzatával csatornahálózat fejlesztési önkormányzati társulás létrehozásáról döntött „Ladánybene-Felsőlajos Szennyvíztársulás" elnevezéssel a szennyvízágazati fejlesztések hatékonyabb és célszerűbb megoldása, az Európai Unió Strukturális Alapjai Környezet és Energia Operatív Program támogatásának projekt céljára történő elnyerése, illetve felhasználása érdekében. A tervek szerint a csatornahálózat kiépítése mellett a két település közös tisztítórendszert építene ki.

A szennyvízelvezetés műszaki megoldásánál az önkormányzat figyelembe veszi, hogy a külterületek jelentős részén gazdaságosan nem csatornázhatók az ingatlanok, ahol elő kell segíteni megfelelő és lehetőség szerint ökológiailag is előnyös közműpótlók lakossági kiépítését.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések
↳ *Felsőlajos község csatornahálózatának kiépítése és szennyvíztisztító telep építése Ladánybenével közösen*

3.5. Csapadékvíz elvezetés

A csapadékvíz elvezetése belterületi szikkasztó árokrendszerrel és a Dunavecsei Vízgazdálkodási Társulat 1967-ben kialakított csatorna-rendszerével történik.

A belterületi szilárd burkolatú utak padkája jelentősen felhízott, melyek gátolják az útra hulló csapadékvíz lefolyását az útmenti csapadékvíz-elvezető nyílt árkok irányába. A csapadékvíz szikkasztó árkok mélysége és szélessége is lecsökkent, így funkciójuk leromlott.

A Magyar Falu Program keretében 2022-ben meghirdetett Út, híd, kerékpárforgalmi létesítmény, vízelvezető rendszer építése/felújítása - 2022 című, MFP-UHK/2022 kódszámú pályázati kiírásra a település 3 999 999 Ft vissza nem térítendő támogatást kapott. A megvalósult beruházással sor került a Fő utca belterületi szakaszán (Iskola és Ribizke utca közötti szakasz) 196 méter hosszan, az Iskola utca Fő utca és Nap utca közötti szakaszán 306 méter hosszan, valamint a Ribizke utca Fő utca és Körtefa utca közötti szakaszán 495 méter hosszan az útpadka leszedésére és a csapadékvízelvezető nyílt árkok mélyítésére. A fejlesztés eredményeként az útburkolatra hullott csapadékvíz az útburkolat melletti nyílt csatornahálózatba folyik, a lehullott csapadékvíz összegyülekezése megszűnt és a csapadékvíz-elvezető árkok vízelvezető funkciójukat visszanyerték.

A település belterületének csapadékvíz elvezetése továbbra is csak részlegesen tekinthető megoldottnak, már kisebb esőzések is problémát okoznak, melyet a szikkasztó árokrendszer felújításával, illetve új csapadékvíz csatornák kialakításával bővíteni kell. Az önkormányzati fenntartású épületek esetében is megoldandó feladat a csapadékvíz megfelelő elvezetése, öntözési célú felhasználási megoldások kialakítása. A csapadékvíz öntözési célú felhasználásának lehetőségét népszerűsíteni kell a lakosság körében is.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések
↳ *Meglévő csapadékvíz csatornahálózat felújítása, hiányzó szakaszok kiépítése* ↳ *Csapadékvíz gazdálkodás elősegítése, ösztönzése* ↳ *Nyílt árkok tisztítása, új zárt rendszer kiépítése*

3.6. Optikai hálózat

A Magyar Telekom 2023. évben szélessávú hálózatfejlesztési beruházás keretében a meglévő végponttól kiépítette az optikai hálózatot. A hálózat azonban már most nem tudja a lakossági igényeket biztosítani.

A településszintű növekvő igények jelentkezése miatt a település versenyképességének növelése érdekében tovább fejlesztendő az optikai hálózat.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések
↳ *A meglévő végponttól a településen szükséges tovább kiépíteni az optikai hálózatot*

4. Hulladékgazdálkodás

Felsőlajos Község Önkormányzata kötelező közszolgáltatásként biztosítja a települési szilárd és folyékony hulladék lakosságtól történő begyűjtését, elszállítását, elhelyezését, ártalmatlanítását.

A lakossági hulladékok elszállítását és kezelését közszolgáltatási szerződés keretében a Duna-Tisza közi Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. látta el. 2023. július 1-jétől a MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt. felelős a hazánkban keletkező települési szilárd hulladék begyűjtéséért és kezeléséért. Ez a Duna-Tisza közi Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft., mint területi szolgáltató személyében nem jelentett változást. A lakosságtól a közszolgáltató házhoz menő szelektív hulladékgyűjtéssel segíti a kommunális hulladék mennyiségének csökkentését. A kommunális hulladék elszállítása hetente, a szelektíven gyűjtött papír-, műanyag- és fémhulladék elszállítása kéthetente, a zöldhulladék szállítása négyhetente történik. A lomtalanítás évente kétszer, előzetes lakossági igénybejelentés alapján, a szolgáltató által kijelölt hónapban házhoz menő rendszerben történik. A mezőgazdasági, ipari tevékenység eredményeképp keletkező hulladék elszállítása és kezelése a gazdasági szereplők feladata.

Felsőlajos Község Önkormányzata egy szelektív hulladékgyűjtő szigetet működtet. Emellett az önkormányzati fenntartású intézményekben szelektíven történik a hulladék gyűjtése.

Időszak	A lakosságtól elszállított települési hulladék (tonna)
2019. év	128,4
2020. év	118
2021. év	107,9
2022. év	112,8
2023. év	97,7

Éves településstatisztikai adatok 2023-as településszerkezetben
Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

A hulladékgazdálkodásban jelentkező szemléletváltás szükségességét jelzi az önkormányzat erőfeszítése ellenére időről-időre megjelenő illegális hulladék, a szelektív hulladékgyűjtő sziget nem rendeltetésszerű használata. Lakossági tájékoztatással, akciókkal, kampányokkal a keletkező hulladék mennyiségének csökkentésével lehet elősegíteni hosszú távon a hulladékbegyűjtés, elhelyezés, ártalmatlanítás költségeinek csökkenését.

Szintén visszatérő kihívás a zöldhulladék égetés, főként a kertrendezés őszi és tavaszi időszakában. Felsőlajoson egyáltalán nem szabad avart égetni, a házhoz menő elszállítás viszont nagyobb mennyiség esetében nem jelent megoldást. A komposztálás népszerűsítése mellett közösségi komposztáló kialakítása is segíthet a káros szokások felszámolásában.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések
↳ *Lakossági szemléletformáló mintaprojekt bemutatása, melynek szerves részét képezi a szelektív hulladékgyűjtés népszerűsítése, az óvodai és iskolai mintaprogramok támogatása* ↳ *Zöldhulladék gyűjtési és kezelési program átdolgozása, népszerűsítése települési szinten*

5. Gazdasági jellemzők

5.1. Jellemző gazdálkodási tevékenység

A településre és környezetére jellemző a homokos talajra épült mezőgazdaság: gabona, szőlő, gyümölcs, szántóföldi zöldségtermesztés, valamint a fóliasátras termesztés.

Az állattartásban a sertés, szarvasmarha, nyúl és baromfi a jellemző.

A településen lakók közül többen mezőgazdasági tevékenységgel foglalkoznak, vállalkozóként, őstermelőként, illetve kiegészítő tevékenységként.

A község fekvése és hagyományai a mezőgazdasági termelésbeli elsődlegességre mutatnak. A mezőgazdaságon belüli kiugró eredményt azonban csak intenzív illetve speciális tevékenységgel lehetett a múltban és lehet a jövőben is elérni.

Az utóbbi években megfigyelhető éghajlatváltozási trendek – hőhullámok, szélsőséges csapadékviszonyok, hosszabb aszályos időszakok – kockázatot jelentenek a mezőgazdasági termelés számára. Ezek a változások csökkenthetik a terméshozamot, valamint megnehezíthetik a termékek piaci elérhetőségét. A fenntartható mezőgazdasági termelés egyik kulcsa a megfelelő vízellátás biztosítása. Ennek érdekében a következő stratégiák javasoltak:

- Esővízgyűjtés és tótározás
- Csepegtető öntözési rendszerek bevezetése
- Talajtakarás és talajnedvesség-megőrzés
- Komposztálás és talajélénkítő technikák alkalmazása

Felsőlajos tanyáinak mezőgazdasági jövője nagymértékben függ az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodástól és a fenntartható vízgazdálkodási megoldások bevezetésétől. Az innovatív és

környezetbarát megoldások segíthetik a helyi termelőket abban, hogy versenyképesek maradjanak a piacon, miközben csökkentik a termelési kockázatokat.

A helyi termelők támogatása érdekében az önkormányzat szerepet vállalhat az értékesítési infrastruktúra fejlesztésében, például helyi termelői piac kialakításában és az online értékesítési lehetőségek elősegítésében.

5.2. Ipari tevékenység, kereskedelem, vendéglátás, szolgáltatások

Az ipari tevékenységek körében megtalálhatók a könnyűipari-, élelmiszer- és építőipari cégek. A településen nem található nagy ipari szennyező.

Az elmúlt tíz évben az országos trendeknek megfelelően nőtt a kereskedelem, a vendéglátás és a szolgáltatások szerepe a településen.

Az ipari terület nagyságának növelése a Településrendezési Terv módosításával megtörtént. Az ipari területek növelésével lehetővé vált az új vállalkozások betelepülése, amelyek további munkalehetőségeket biztosítanak. Ez jelentősen hozzájárul a foglalkoztatási szint növekedéséhez.

A mezőgazdaság mellett az ipari, szolgáltatási tevékenység, az idegenforgalom fejlesztésének elősegítése lehet a fejlődés motorja, ezért Felsőlajos gazdasági életében a termelés, termékfeldolgozás és piacra juttatás alapvető jelentőségű.

5.3. Idegenforgalom, turizmus

A termelés mellett jelenleg is meghatározó jelentőségű az idegenforgalom. A turizmus elemei a tanyai vendégfogadás és lovas turizmus. A felsőlajosi idegenforgalmi és turizmus vonzerő leltárában szerepel az Új Tanyacsárda lovas és vendéglátó szolgáltatásaival, az Idilli Lovas Pihenőpark & Mámor Lovasudvar és a Krisztina Farm a hagyományőrző programjaival. Idegenforgalmi látványosság a település központjában található Templom, Faluház és a Közpark, valamint a Tájház. 2015. április 4. napján ünnepélyes keretek között nyitotta meg kapuit a Magán Zoo Állat- és Szabadidőpark. Az új attrakcióval Felsőlajos komplett turisztikai csomagot tud kínálni a településre érkezők számára.
Az önkormányzat feladatának és egyben érdekének tekinti az idegenforgalmi szolgáltatók támogatását különböző projektjeik, pályázataik benyújtása során. Emellett szükségesnek tartja a lovas tanyák elérhetőségének javítását, amelyet lehetőségeihez mérten támogatni kíván.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések
↳ *Turisztikai attrakciók és ipari területek megközelíthetőségének javítása* ↳ *Rekreációs övezet kialakítása – közösségi terek fejlesztése és a hozzá kapcsolódó közösségi ház fejlesztése* ↳ *Játszótér, fitnesspark, gördeszka pálya, sportpálya kialakítása, illetve fejlesztése*

5.4.Településmarketing, kommunikáció

A befektetés-ösztönzés fontos eszköze a településmarketing. A marketingeszközök tervszerű és tudatos megválasztásának célja a település versenyképességének növelése, ezen belül a befektetések ösztönzése is.

Az önkormányzat a lakossággal és a vállalkozásokkal a hatékony, többcsatornás kommunikáció fenntartása mellett köteleződött el. Az egyértelmű, nyílt, naprakész tájékoztatás nemcsak az önkormányzat célkitűzése, hanem a lakosság által megfogalmazott igény is egyben. Ennek megfelelően a kommunikáció személyesen, telefonon és online felületen egyaránt történik.

2020. júniusában létrehozásra került az önkormányzat Facebook oldala Felsőlajos Község Hivatalos Oldala néven, és megújulást követően folyamatos fejlesztésen megy keresztül az önkormányzat honlapja. 2024-ben elkészült a települést bemutató kisfilm és a turisztikai videó is.

Felsőlajos településképének, megismerésének erősítése, fejlesztése, a faluban élő, dolgozó, vagy ügyintéző emberek, vállalkozások, turisták informáltságának elősegítése egyik kiemelt feladat. Jó gyakorlat indult el az Aranyhomok Kistérségfejlesztési Egyesület égisze alatt, melynek Felsőlajos is tagtelepülése.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések
↳ *Honlapfejlesztés, közösségi média fórumain való jelenlét* ↳ *Jelenlét kistérségi, országos rendezvényeken*

6. A lakosság összetételének elemzése

Időszak	Állandó népesség száma (fő)
2015. év	954
2016. év	951
2017. év	940
2018. év	947
2019. év	952
2020. év	954
2021. év	950
2022. év	961
2023. év	1014

Éves településstatisztikai adatok 2023-as településszerkezetben
Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

A lakosságszám 2017 óta folyamatosan növekedik, 2025. január 1-jén is 1000 fő felett van a település lakosainak a száma.

A KSH az öregségi mutató (60-x évesek száma 100 fő 0-14 évesre vetítve) adatai alapján Felsőlajos is idősödő település. Az öregségi mutató 2016-ben 111,86 % volt, 2021-ben ez az érték 125,83%.

2020-tól folyamatos csökkenés figyelhető meg a regisztrált munkanélküliek számában. 2020. évhez viszonyítva 2023. évre 60 %-kal csökkent a regisztrált munkanélküliek száma Felsőlajoson.

A munkanélküliség főbb adatai

Időszak	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)	Nyilvántartott álláskeresők száma, férfi (fő)	Nyilvántartott álláskeresők száma, nő (fő)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)
2019. év	28	9	19	12
2020. év	32	14	18	16
2021. év	18	5	13	7
2022. év	16	8	8	7
2023. év	13	7	6	3

Éves településstatisztikai adatok 2023-as településszerkezetben
Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

7. Oktatás, nevelés, egészségügy, szociális ellátás

7.1. Nevelés, oktatás

Lajosmizse Város Önkormányzatának Képviselő-testülete és Felsőlajos Község Önkormányzatának Képviselő-testülete 2013. július 1. napjával létrehozta Lajosmizse és Felsőlajos Köznevelési, Egészségügyi és Szociális Közszolgáltató Társulást a köznevelési és egészségügyi feladatok racionálisabb, gazdaságosabb, magasabb színvonalon történő ellátása érdekében. A Társulás két intézményt tart fenn, a Meserét Lajosmizsei Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsődét, valamint a Lajosmizse Város Önkormányzata Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézményét.

7.1.1. Bölcsőde

A népességadatok alapján a bölcsődés korú gyermekek száma folyamatosan növekszik, a családok részéről pedig nagyobb igény mutatkozik arra, hogy a gyermeket nevelő nők mihamarabb visszatérjenek a munkaerőpiacra, akár részmunkaidős foglalkozás keretében. A település részéről pedig a bölcsőde kialakításával további cél a település népességmegtartó képességének, a fiatal, képzett munkaerő megtartó lehetőségeinek növelése.

A bölcsődei nevelés – gondozás célja a szeretetteljes, biztonságot nyújtó, érzelmekben gazdag bölcsődei élet megszervezése, ahol a szakszerű nevelés – gondozás családias, derűs, nyugodt légkörben zajlik, biztosítva a gyermek fejlődéséhez szükséges változatos feltételeket. Az intézmény az egyenlő esélyű hozzáférés mellett hosszú távon biztosítja a versenyképes tudás megalapozásának mindenki számára elérhető, korszerű intézményi feltételeit. Az itt folyó munka hozzájárul a régión belüli társadalmi kohézió megvalósításához, hiszen előtérbe helyezi az integrált oktatást, ezáltal a fejlődés korai szakaszában is kialakítja a gyermekekben a toleranciát.

Felsőlajoson a 2021. szeptemberében átadott új építésű bölcsőde az óvoda szomszédságában, parkosított környezetben található. Az intézmény 2021. november 24-én nyitotta meg kapuit. A Bölcsőde 14 fő gyermek fogadására alkalmas, egy csoporttal működik Meserét Lajosmizsei Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde Felsőlajosi Tagintézménye Bölcsődei Intézményegysége néven.

A korszerű bölcsőde a település hosszú távú versenyképességéhez járul hozzá.

7.1.2. Óvodai nevelés

A Meserét Lajosmizsei Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde Felsőlajosi Tagintézménye a főúttól könnyen megközelíthető, a település központjában található. Az épülethez parkosított, nagy udvar tartozik.

Az épület az elmúlt években több korszerűsítésen is átesett, külső hőszigetelés és a nyílászárók cseréje biztosítja az energiamegtakarítást, a kiszolgálóhelyiségek vizesblokkjai is felújításra kerültek, valamint egy épületszárnnyal bővült az épület, melyben helyet kapott egy modern stílusú tornaterem, egy fejlesztőszoba és egy akadálymentesített mosdó is. Ezen kívül a világítótestek cseréje is megtörtént, valamint napelemes hálózat került kiépítésre.

Az óvoda 50 férőhelyes, két osztatlan, vegyes csoporttal működik.

Létszámadatok:

	gyermekek létszáma az adott nevelési évben	**körzetes gyermekek száma**
2021/22. nevelési év	52	46
2022/23. nevelési év	47	37
2023/24. nevelési év	46	37
2024/25. nevelési év	51	43

Az intézmény helyi nevelési programja közös a székhelyintézménnyel, megőrizve az identitást, a helyi sajátosságokat. A gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építve biztosítanak számukra változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről. A szülőföld, hazai táj, a népi, helyi és családi hagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeinek megismerését közvetítő tapasztalatszerzési lehetőségek tervszerű biztosítása is feladatuk.

A differenciált, egyéni nevelés biztosított. A tanulás játékba ágyazottan, tevékenységekben valósul meg, mely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Az óvodai nevelés elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, és a képességek fejlesztése.

Biztosított minden gyermek számára az egyéni bánásmód, a differenciált képességfejlesztés, a differenciált nevelés, melyhez a szakember ellátottság megfelelő.

Immáron Örökös Zöld Óvodaként kiemelt figyelmet fordítanak a környezeti nevelésre, a környezettudatos szemléletmód alakítására. Számos óvodai program kapcsolódik ehhez, mint például a Zöld Jeles Napok megünneplése, szemétgyűjtési akciókban való részvétel, a mindennapi tevékenységek során a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása (szelektív hulladékgyűjtés és újrahasznosítás, komposztálás, fűszernövénykert ápolása, kisállatgondozás a csoportokban, takarékos vízhasználat, tudatos vásárlói magatartás kialakítása).

7.1.3. Iskolai oktatás

Lajosmizsei Fekete István Sportiskolai Általános Iskola Felsőlajosi Tagintézményének fenntartója a Kecskeméti Tankerületi Központ, azonban az önkormányzat szorosan együttműködik az iskolával. Az iskolába 1.- 4. évfolyamon járnak gyermekek. A Felsőlajosi Tagintézmény méreteiből adódóan kisiskola, mely gyermekszerető, családias, közvetlen, és barátságos légkörének köszönhetően kedvelt a környék lakosai körében. A gyerekek számára olyan környezetet, oktatást-nevelést igyekszik az intézmény biztosítani, amelyben hangsúlyt kapnak az erkölcsi kérdések, a környezettudatos életmód és a tágabb spektrumú művelődési tartalmak, lehetőségeket teremtve mind a tehetséges, mind az egyéni bánásmódot igénylő tanulóknak megfelelő előre haladásukhoz, személyiségfejlődésükhöz.

Az iskola célja, hogy tanulóiknál interaktív módszerek segítségével kreatív, együttműködésre alkalmas, felelős magatartást eredményező, döntéshozásra, konfliktuskezelésre és megoldásra alkalmas készségeket alakítsanak ki. Kiemelten fontos feladatuknak tartják, hogy a gyerekek környezet- és természetszeretetét formálják, megszilárdítsák, valamint az egészséges életmódra nevelés mellett a nemzeti hagyományok megismertetése, a magyarságtudat, a hazaszeretet kialakítása példa értékű. Színvonalas rendezvényeikkel, gazdag iskolai élettel, a változatos szakköri lehetőségek, a kulturális rendezvények látogatásának, az iskolai,- és úszótáborok, tanulmányi versenyek, öko-, és gyerekprogramok szervezésével, a Szülői Munkaközösséggel szorosan együttműködve a családias légkör megtartását szeretnék biztosítani.

Az elmúlt évek beiskolázási adatai a következőképpen alakultak:

	Beiratkozó (1. osztály)	**Összes létszám**
Az intézménybe jelentkezett tanulók száma 2020/2021	17	71
Az intézménybe jelentkezett tanulók száma 2021/2022	26	85
Az intézménybe jelentkezett tanulók száma 2022/2023	19	78
Az intézménybe jelentkezett tanulók száma 2023/2024	19	79

Az intézménybe jelentkezett tanulók száma 2024/2025	14	69

Az intézménybe csak alsó tagozatos gyermekek járnak, évfolyamonként egy osztály, felső tagozaton a tanulók az anyaiskolában folytathatják tanulmányaikat. A diákok első osztálytól tanulnak angol nyelvet. A tanulmányi átlageredmények magas színvonalú, minőségi oktatásról árulkodnak.

Az iskola fennállásának 40. évfordulója alkalmával az iskola udvarán társadalmi összefogással, és pályázaton nyert pénzből egy szép „Ökopark" került kialakításra. Ez szolgál a gyermekek szabadidős tevékenységének színteréül, valamint a mintegy 1000 db, 40 fajta növény az egészséges környezet biztosításán túl a gyermekek környezeti ismereteinek bővítését is elősegíti. 2006-ban majd 2009-ben is elnyerte az iskola az Ökoiskola címet, 2012-ben pedig Örökös Ökoiskola lett.

2019 nyarán sor került az iskola energetikai korszerűsítésére, mely során az iskola épületének külső hőszigetelése és a külső nyílászárók cseréje is megtörtént, az elavult fűtési rendszert új központi fűtés váltotta ki, valamint az épület akadálymentesítése is megvalósult. 2024-ben a világítótestek cseréje is megtörtént, valamint napelemes hálózat került kiépítésre.

Az iskola rendelkezik azokkal az alapvető oktatási eszközökkel, szakkönyvekkel, audiovizuális és digitális anyagokkal, segédletekkel, amelyek a hatékony munkához szükségesek. Mind a négy osztályterem rendelkezik interaktív táblával. Az intézmény minden pedagógus számára saját laptopot biztosít, ami nagyban megkönnyíti az órákra való felkészülést, valamint az adminisztrációs feladatok ellátását. A taneszköz ellátottság átlagosnak mondható, mely a fejlődést követő, folyamatos fejlesztést igényel. A kívülállók és szülők számára az iskola életéről, tevékenységéről bőséges információk állnak rendelkezésre a honlapon, illetve a hivatalos Facebook oldalon.

Önkormányzatunk kiemelt feladatának tekinti az oktatásban jelenleg biztosított magas színvonal megtartását és fejlesztését.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések
↳ *Fejlesztő foglalkozások spektrumának növelése* ↳ *Iskolai tornacsarnok építése*

7.2. Egészségügyi ellátás

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5.§ (1) bekezdésében előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
b) a fogorvosi alapellátásról,
c) az alapellátáshoz kapcsolódó fogorvosi ügyeleti ellátásról,
e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

Fenti feladatok ellátása a Lajosmizse és Felsőlajos Köznevelési, Egészségügyi és Szociális Közszolgáltató Társulás által fenntartott Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézmény útján valósul meg mindkét településen.

2023. november 01. napjától Lajosmizse és Felsőlajos közigazgatási területén egységes alapellátási ügyeleti rendszer lépett életbe, ezzel egyidőben Mentési Pont létesült Lajosmizsén, mely működtetését az Országos Mentőszolgálat végzi.

Felsőlajoson gyógyszertár jelenleg nem működik. A legközelebbi gyógyszertár Lajosmizsén található, azonban a tanyagondnoki szolgáltatás által valamennyi lakos patikai ellátása megoldható.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések
↳ *Fogászati és háziorvosi rendelők további infrastrukturális fejlesztése, az ellátáshoz kapcsolódó új, korszerű eszközök beszerzése*

7.3. Szociális ellátás

A szociális szolgáltatások alanyai általában az idősek közül, illetve a kedvezőtlen életkörülmények között élők, a betegek, fogyatékkal élők közül kerülnek ki. A **szociális és gyermekjóléti ellátások** közül Felsőlajoson a Lajosmizse és Felsőlajos Köznevelési, Egészségügyi és Szociális Közszolgáltató Társulás útján Lajosmizse Város Önkormányzata Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézménye látja el

- étkeztetést,
- házi segítségnyújtást,
- idősek nappali ellátását
- család- és gyermekjóléti szolgáltatást.

A Képviselő-testület 2009. februárban döntött először arról, hogy vállalja a közösségi ellátások biztosítását, mely azóta is folyamatos. Jelenleg a pszichiátriai betegek és szenvedélybetegek közösségi ellátását, illetve a szenvedélybetegek alacsony küszöbű ellátását feladat-ellátási szerződés alapján a Rév Szenvedélybeteg Segítő Szolgálat végzi.

A szociális alapszolgáltatásokon túl a települési támogatások rendszerének felülvizsgálata javasolt annak érdekében, hogy az jobban igazodjon a helyi problémákhoz és az önkormányzat lehetőségeihez.

Az idősödő település kihívásaira a szociális szolgáltatásoknak is reagálnia kell.

7.4. Falu- és tanyagondnoki szolgálat

Felsőlajos község külterületének tanyagondnoki szolgálata 2021. március 1-jétől működik. Az ellátáshoz szükséges gépjármű 2021. december 01. napjától a Magyar Falu Program keretében elnyert 13.978.492.- Ft támogatásból beszerzett OPEL VIVARO-C/ZAFIRA LIFE L Business Edition 20 S/S gyártmányú és típusú, SXL230 forgalmi rendszámú 9 személyes személygépkocsi.

A tanyagondnoki szolgáltatás igénybe vétele önkéntes, az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője kérelmére, indítványára történik. A lakosok valamely tanyagondnoki szolgáltatás iránti igényüket a tanyagondnoknál személyesen, írásban vagy telefonon, a polgármesteri hivatalban személyesen, írásban jelezhetik.

A tanyagondnok a szakmai program szerint ellátja feladatait, így közreműködik a közösségi és szociális információk átadásában, az önkormányzati és intézményi információk közvetítésében a lakosság részére, közreműködik az étkeztetésben, illetve a házi segítségnyújtásban, az egészségügyi ellátáshoz való hozzájutásban, segítséget nyújt a gyógyszerkiváltásban és a gyógyászati segédeszközökhöz való hozzájutásban. Egyéni hivatalos ügyek intézésében segít, feladata keretében továbbítja a lakossági igényeket az önkormányzat és más hatóságok, hivatalok felé. Részt vesz továbbá a helyi közösségi, művelődési, sport- és szabadidős tevékenységek szervezésében, megvalósításában.

2024. évben a tanyagondnoki szolgáltatás igénybevétele az alábbi táblázat adatai szerint alakult:

Szolgáltatás hónapja	Igénybe vevők száma fő (ebből egyéb belterületi lakos száma fő)	Igénybevétel esetszáma (db)	Önkormányzati feladatok esetszáma (db)
január	21 (11)	150	24
február	17 (10)	137	32
március	23 (13)	119	21
április	17 (6)	78	33
május	16 (4)	72	45
június	18 (8)	91	47
július	20 (10)	221	31
augusztus	21 (10)	177	40
szeptember	16 (5)	210	33
október	18 (9)	240	27
november	28 (11)	236	25
december	18 (8)	166	38

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések
↳ *Szociálisan rászoruló családok segítése és támogatása, tanyagondnoki szolgáltatás fellendítése*

8. Közművelődés, kultúra, sport

8.1. Falunap, rendezvények

Felsőlajos Község Önkormányzat 2003 óta minden évben megszervezi a Falunapot. A kulturális rendezvény az egyetlen jelentősebb rendezvény jelenleg a község életében, ami nagy népszerűségnek örvend. 2011 áprilisában Felsőlajos Község Önkormányzata elfogadta az önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló rendeletét, melyben rögzítette

június 25-ét, mint helyi ünnepnapot, és az ahhoz kapcsolódó „Felsőlajosi Falunapok” rendezvényt.

Ami az állandó rendezvényeinket illeti, évente kerül megrendezésre az idősek napja, ezen kívül ünnepi és iskolai rendezvények, tanulmányi versenyek, bálok és mulatságok.

Fenti rendezvényeket a továbbiakban is színes programokat biztosítva kívánjuk megszervezni.

A nyilvános térbe kihelyezett szimbolikus tárgyakkal, emlékművekkel, zászlókkal, koszorúkkal jelzi egy közösség, hogy kötődik ahhoz a helyhez, ezért, valamint a nemzeti öntudat erősítése érdekében emlékhely állítása szerepel az önkormányzat tervei között.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések
↳ *A települési helyi identitást erősítő rendezvények, kulturális örökségek megismerésére és megőrzésére irányuló programok megvalósítása* ↳ *A rendezvények helyszíneként szolgáló területek további fejlesztése* ↳ *Emlékhely kialakítása*

8.2. Helyi civil szervezetek

Felsőlajos Község Önkormányzata támogatja a helyi civil szervezeteket. Támogatást nyújt éves működési költségeikhez, illetve esetenként megvalósítandó projektjeikhez.

Önkormányzati támogatásban részesülő civil szervezetek:

Felsőlajosi Polgárőr Egyesület

A Felsőlajosi Polgárőr Egyesület 2016. április 7-én alakult meg. Az egyesület 60 aktív tagjával nagyon sokat tesz a település közbiztonságáért, a lakosság biztonságérzetének növeléséért. A mindennapos szolgálatok mellett a települési kezdeményezésekkor, közösségi megmozdulásokban is részt vállalnak. A Lajosmizsei Rendőrőrssel való közös, és jó együttműködés nagymértékben hozzájárul a település eredményes közbiztonsági statisztikájához.

Felsőlajosi Templomért Alapítvány

Az alapítványt Csordás László hozta létre 2003 októberében azzal a céllal, hogy Felsőlajoson templom épüljön. Az alapítvány további célja a templom környezetének kialakítása és fenntartása.

Iskoláért, Gyermekekért Alapítvány

A felsőlajosi oktatási – nevelési intézmények (óvoda és az általános iskola) támogatása céljából jött létre az alapítvány. Céljaik közt szerepel a nevelési- oktatási feltételek javítása, kulturális-szabadidős tevékenységek pénzügyi támogatása, táborozások, csoport- és osztálykirándulások támogatása, tanulmányi és egyéb versenyek jutalmazása.

2025-ben egy új alapítvány kezdi meg működését **Együtt, Veled, Érted Alapítvány** néven, mely a neurodivergens, atipikus fejlődésű gyermekek és az őket nevelő családok megsegítésére hivatott létrejönni. Az alapítvány céljai között szerepel a családok széles körű (pedagógiai, pszichológiai és szociális) támogatása, közösségi programok szervezése, szemléletformálás elősegítése.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések
↳ *A települési civil szervezetek további támogatása, további civil összefogások ösztönzése*

8.3. Könyvtár, közösségi színtér

Felsőlajos 2005. július 1-én csatlakozott a Bács-Kiskun Megyei Könyvtárellátási Szolgáltatáshoz, így a települési önkormányzat kötelező feladatát, a nyilvános könyvtári szolgáltatás biztosítását a Katona József Könyvtárral együttműködve látja el a Faluház épületében kialakított könyvtárban.

A könyvtárnak is helyet adó Faluház energetikai felújítására két lépcsőben került sor pályázati források igénybevételével. A munkálatok során megvalósult az épület homlokzati falainak hőszigetelése, a külső és belső nyílászárók cseréje, valamint a padlásfödém szigetelése. A szakemberek mindemellett akadálymentes mosdót és parkolót is kialakítottak, majd megtörtént a világítótestek korszerűsítése és napelem felszerelése. A könyvtár szerves részeként kialakított közösségi foglalkoztató és kiállító térrel együtt 80 m^2-es alapterületen nyílik mód a nyilvános könyvtári szolgáltatások igénybevételére. A település központi elhelyezkedés, az akadálymentesített, főutcára nyíló bejárat mindenki számára elérhetővé teszi a könyvtárat.

A tágas, átlátható, a kor igényei szerint kialakított terekben már minden korosztály otthonra találhat. Az új, korszerű polcokon elhelyezett állomány szinte csak új dokumentumokból áll, hiszen 2005 óta a jelentős állománybővülés mellett folyamatos az állomány gondozása, az elavult dokumentumok kivonása. A könyvtár 2018 óta 543 darab önkormányzati tulajdonú könyvet vásárolt. A gyermekrészen a legkisebbeket válogatóláda, kisméretű asztal, székek, tárolásra is alkalmas gyerekpadok várják. A kisebb-nagyobb fiatal és idősebb közösségek igényeinek a könnyen átrendezhető foglalkoztató tér ideális. A megújult környezetben, reméljük, egyre népszerűbb lesz a helyben használat is, erre a folyóiratpolc mellett elhelyezett olvasóasztal, a babzsákfotel, párnák nyújtanak kényelmes megoldást. Az információs szolgáltatások bővítését a meglévő és a beszerezni kívánt számítástechnikai eszközök biztosítják.

Olyan többfunkciós – azaz gazdasági, kulturális és szociális események megszervezésére és megvalósítására egyaránt alkalmas – közösségi térnek a kialakítása történt 2020-ban, amely a település társadalmi életének a központja. Az önkormányzat feladata a Közösségi Színtérnek helyet biztosító Faluház épületének és környezetének további fejlesztése annak érdekében, hogy kislétszámú, illetve nagyobb csoportok befogadására képes és vonzó legyen az épület. Ezzel is lehetőséget kíván az önkormányzat biztosítani a lakosság valamennyi korosztályának programok, klubok és szakkörök létrehozására, működtetésére. Új eszközök beszerzésével az önkormányzat bővíteni kívánja az élethosszig tartó tanulást, becsábítana újabb közösségeket ezzel is fejlesztve a társadalmi kapcsolatokat, illetve az idősebb korosztályt segítené a számítógép használatban, e-ügyintézésben. Cél továbbá, hogy az idősek a hagyományokat átadják a fiataloknak.

A közösségi színterünkben 2024. évben **13 rendezvény** valósult meg, amin **1676 fő** vett részt. A programok zömében kézműves foglalkozások vagy zenei előadások. A kézműves foglalkozásaink mindig egy fontosabb ünnephez köthetőek, mint a Húsvéti tojásfestés vagy az Adventi kézműves foglalkozás.

Könyvtárunk 2024. éves látogató száma 3042 fő. Látogatóink leginkább a kisgyermekes családok és az iskolások, viszont az idősek is igénybe veszik szolgáltatásunkat. A könyvtári programok száma 2024-ben **59 program**, amelyen **704 fő** vett részt.

A Kerekítő foglalkozás alkalmai mellett könyvtárbemutató órák, KönyvtárMozi vetítések, Tavaszi fesztivál, illetve Bogárháton bogár bemutató került megrendezésre.

Közművelődés ***2024-es adatok***

Látogatottság: 8676 fő

Művelődő csoportok száma: 3 db (heti rendszerességgel látogatják a Közösségi teret)

⇒ Horgoló Klub

⇒ Jóga

⇒ Aerobik

Rendezvények száma: 13 db

⇒ Rendezvényeken résztvevők száma: 1676 fő

Könyvtár ***2024-es adatok***

Személyes használatok száma: 3042 fő

Könyvtári programok száma: 59 fő

⇒ Programokon résztvevők száma: 704 fő

Művelődő csoportok száma: 1 db

⇒ Kerekítő Mondókázó (Baba mama klub)

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések
↳ *Könyvtár, információs és közösségi hely számítástechnikai eszközeinek fejlesztése* ↳ *Programok megvalósítását segítő eszközbeszerzés* ↳ *Klubok, szakkörök létrehozása, művelődő közösségek létrejöttének segítése* ↳ *Rendezvények, előadások szervezése*

8.4. Sport

A település több évtizedes múltra visszatekintő hagyományokkal rendelkezett a lovas sportok területén, melyek mára sajnos megszűntek. A versenyzők korábban évente megszervezték az Amatőr kettes fogathajtó bajnokságot az önkormányzat támogatásával, mely regionális hírű rendezvény volt. Országos eredményeket mutatott fel a felsőlajosi lovastorna csapat. Cél a lovassportok népszerűsítése és szélesebb kör számára elérhetővé tétele.

A Faluház alkalmas a lakosság tömegsportjának, szabadidősportjának egyik színterének a biztosítására. Jelenleg jóga, illetve aerobik foglalkozások látogathatók itt. A lakosság részéről a terem sportcélú használata még tartalmaz lehetőségeket.

A szervezett és szabadidős sport infrastruktúrájának fejlesztése terén legnagyobb kihívás egy sportcsarnok építése, azonban a sportolási lehetőségek biztosítása és kibővítése szabadtéri létesítményekkel már kész pályázati anyaggal rendelkezett (játszótér, és kültéri kondipark) Az egészségmegőrzés része lehet a szabadidős kerékpározás feltételeinek javítása is.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések
↳ *Sportpálya fejlesztése kültéri felnőtt játszótér kialakításával* ↳ *Lovassport hagyományok felélesztése* ↳ *Labdajátékok népszerűsítése, támogatása* ↳ *Minden korosztály számára csoportos mozgási lehetőség biztosítása (pl: néptánc, társastánc, jóga, aerobik, zumba* ↳ *sportolási és szabadidős tevékenységek körének, illetve feltételeinek biztosítása, bővítése*

9. Környezetvédelem, zöldterület

Felsőlajoson a szellős beépítésnek köszönhetően nem vált jellemzővé a helyhiány és a gépkocsik egyeduralma. Minden felület, ami nem zöld felület fokozza a klímakockázatot már helyi szinten is éreztetve a levegőt felforrósító hatását. A tágas utcák lehetőséget adnak arra, hogy fasorok telepítésével igényesebb, klímatudatosabb és egységes látványt biztosító lakókörnyezet legyen kialakítva. A növényzet további szerepet is betölt a település klímájának szabályozásában, megköti a port, időben késlelteti a lehulló csapadékot, nyáron árnyékot ad és hasznosítja a csapadékot.

2005 áprilisától bevezetésre került Felsőlajoson a szelektív hulladékgyűjtés. Pályázati lehetőség útján 1 db gyűjtőszigetet helyeztünk el a lakosság részére.

2006. június 1-től határozatlan időre megállapodást kötött Felsőlajos Község Önkormányzata a DESIGN Termelő, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.-vel térítésmentes szárazelem begyűjtésre és ártalmatlanításra.

Az általános iskola és az óvoda nevelési programjának szerves része a környezetvédelem.

Felsőlajos Község Önkormányzata a korábbi években is kiemelt figyelmet fordított a zöldterület karbantartására. Az önkormányzat feladatának tekinti, hogy élhetőbb, barátságosabb, zöldebb környezetet alakítson ki a település lakosai számára.

Felsőlajos azon felül, hogy minden évben részt vesz a legnagyobb önkéntes hulladékszedési mozgalomban, a TeSzedd! – Önkéntesen a tiszta Magyarországért akcióban, az önkormányzat évről-évre szervez saját szemétgyűjtési akciót, melyen különböző helyszíneken, közel 50 felsőlajosi lakos, idősebbek és fiatalok, diákok szedik a szemetet, tisztítják meg környezetünket. Célunk az akció népszerűsítése és kibővítése. Ökonap elnevezéssel programsorozatot is kínáló rendezvénnyé szeretnénk fejleszteni a szemétgyűjtési akciót.

A Településfásítás programban Felsőlajos 2021. évben sikeresen pályázott és nyert 30 kislevelű hárs csemetét, amely közül néhány a Faluház környezetét, a többi pedig a játszóteret díszíti.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések
↳ *A település zöldterületeinek fejlesztése további fásításokkal* ↳ *Környezetvédelmi programok*

10. Temetkezés

Felsőlajos jelenleg nem rendelkezik temetővel, a hagyományok szerint Lajosmizse városban történik a temetkezés. A 2010-ben jóváhagyott Településrendezési Terv lehetőséget ad a temető helyének kialakítására.

11. Térségi összefüggések, közigazgatás

A kistelepülést 1986. január 1. napjától a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa Felsőlajos néven községgé nyilvánította.

Az akkor még Lajosmizse nagyközségből kivált település az önállósodás után sem szakította meg az együttműködést az önkormányzati közigazgatás rendszerének kialakítása kapcsán az anyatelepüléssel, hiszen közös körjegyzőséget hoztak létre, majd Lajosmizse várossá válását követően a két település körjegyzői feladatokat ellátó városi jegyző irányításával tartotta fenn közös hivatalát.

Az önkormányzat feladatainak hatékony ellátása érdekében már 1991 szeptemberére felépült a többfunkciós Faluház, melyben akkor helyet kapott az orvosi rendelő, a posta, a takarékszövetkezet és az önkormányzati hivatal is. Az évek során a lakossági igényekkel összhangban az épület további funkciónak is helyet ad (közösségi tér, kulturális események és rendezvények helyszíne) azzal, hogy a posta elköltözött, pénzintézeti fiók pedig nincs a településen.

A hivatali feladatellátás, a köznevelés, az oktatás és az egészségügy, valamint a szociális feladatok is a szomszédos kisvárossal közösen kerültek megszervezésre, ellátásra, racionalizálva ezzel működtetésüket.

Az új önkormányzati törvény hatályba lépését követően is Lajosmizsével közösen kerül ellátásra az önkormányzati hivatali feladat és társulás keretében pedig a köznevelési, egészségügyi és szociális ellátás.

A Lajosmizsei Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzői Irodájának Igazgatási Csoportjából 1 fő és az Adó Csoportból 1 fő látja el feladatait Felsőlajoson a Faluházban. Így az adott ügyek elintézése könnyebb, gyorsabb az itt élők számára.

Célkitűzés a modern és szolgáltató közigazgatás magas színvonalú megjelenítése, az e-ügyintézés népszerűsítése, ugyanis a lakosság a hivatalban szerzett tapasztalatai alapján is véleményt alkot az önkormányzat munkájáról.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések
↳ *Faluház: fejleszteni kell az elektronikus ügyintézéshez való hozzáférést, az alkalmazásokhoz kapcsolódó tájékoztatások, képzések szervezésével is*

12. Az Önkormányzat gazdálkodása, adó- és költségvetési politika

Az Önkormányzat előző évekre jellemző működése és gazdálkodása megfelelt a gazdaságosság, a hatékonyság és az eredményesség követelményeinek. A feladatok ellátása zavartalanul, az előző évek színvonalának megtartásával történt. Az önkormányzat likvid hitelt nem vett igénybe.

A legfőbb törekvés a központi támogatás mellett a kiegyensúlyozott gazdálkodás biztosítása, a megtakarítást hozó lehetőségek kiaknázása, és a pályázati lehetőségekben rejlő beruházási, finanszírozási megtakarítások maximális felhasználása.

Az önkormányzat a változó gazdasági helyzet és jogi szabályozás mellett is fontosnak tartja a helyi adópolitikai célkitűzések megfogalmazását, mivel befolyásolhatja a településen keletkező saját bevételeket, illetve hatással van a településen élő magánszemélyek és vállalkozások anyagi terheire.

A helyi adók esetében a képviselő-testület az adóztatást úgy kívánja kialakítani, hogy az egy meghatározott stabilitás, állandóság mellett folyamatosan az Önkormányzat biztos bevételi forrását jelentse, ugyanakkor igazságos is legyen az adózói kört illetően.

Az adóbevételek optimalizálása érdekében a képviselő-testület:

- minden évben, a költségvetés előkészítése, megalapozása során megvizsgálja a helyi adóztatás által nyújtott bevételszerzési lehetőségeket, felülvizsgálja a helyi adó mentességeket, kedvezményeket, a helyi adó mértékét,
- adónemeket összehasonlítva dönt a bevezetendő, illetve fenntartandó adókról, az adórendelet módosításokról,
- csak olyan adórendeletet fogad el, amelyek mind a lakosság, mind a vállalkozások számára még elviselhető anyagi terhet jelentenek,
- figyelmet fordít, hogy az adóalanyok teljes köre adóztatásra kerüljön, ennek érdekében fokozottan figyelemmel kíséri az adóalanyi kör adó bejelentési kötelezettségének teljesítését,
- fokozott figyelmet fordít arra, hogy az adózók fizetési morálja javuljon, ennek érdekében rendszeresen tájékozódik az adókintlévőségek nagyságáról, a beszedésre tett intézkedésekről, illetve a szükséges adóvégrehajtási szankciók alkalmazásáról, valamint a behajtás hatékonyságáról,
- a befizetések ösztönzése céljából gondoskodik az adózók tájékoztatásáról, közvetlen kapcsolattartásra törekszik az adózókkal,
- adófelderítés hatékonyságának növelése érdekében ellenőrzéseket végez.

Támogatott projektek 2015-2025. között

Pályázó neve / Projekt megnevezése:	**Támogatási döntés / Támogatói okirat dátuma**	**Megítélt támogatás (HUF)**
Az adósságkonszolidációban nem részesült települési önkormányzatok fejlesztéseinek támogatása 2016 FELSŐLAJOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA **Óvoda utca (Fő utca és Akácfa utca között) szilárd burkolattal történő kiépítése**	2016.11.11	10 000 000 Ft
TOP-1.4.1-15-BK1-A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével FELSŐLAJOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA **Tornaszoba és fejlesztő szoba létesítése Felsőlajoson a Meserét Óvodában**	2017.05.01	45 000 000 Ft
TOP-3.2.1-16-BK1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése FELSŐLAJOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA **A Felsőlajosi Fekete István Általános Iskola energetikai korszerűsítése**	2017.12.20	40 500 000 Ft
TOP-3.2.1-16-BK1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése FELSŐLAJOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA **A Felsőlajosi Faluház energetikai korszerűsítése**	2017.12.20	35 610 900 Ft

„A vidéki térségek kisméretű infrastruktúrájának és alapvető szolgáltatásainak fejlesztésére – Külterületi helyi közutak fejlesztése, önkormányzati utak kezeléséhez, állapotjavításához, karbantartásához szükséges erő- és munkagépek beszerzése”, VP6-7.2.1-7.4.1.2-16 LAJOSMIZSE VÁROS ÖNKORMÁNYZATA **„Külterületi utak fejlesztése, illetve gépbeszerzés Lajosmizsén és Felsőlajoson a térség fejődése érdekében”, 1825728180**	2018.03.23	87 994 256 Ft
A helyi identitás és kohézió erősítése TOP-5.3.1-16-BK1-2017-00021 LAJOSMIZSE VÁROS ÖNKORMÁNYZATA **Társadalmi kohéziót erősítő programok Lajosmizsén és Felsőlajoson**	2019.01.10	40 826 087 Ft
Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjtemények Kollégiuma - Települési könyvtárak szakmai eszközfejlesztése, korszerűsítése FELSŐLAJOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA **Felsőlajos könyvtárának szakmai eszközfejlesztése, korszerűsítése**	2019.08.15	2 936 116 Ft
Magyar Falu Program – Óvodafejlesztés MFP-FOB/2019 FELSŐLAJOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA **Felsőlajosi óvoda épület vizesblokk- és öltöző felújítása eszközbeszerzéssel**	2019.10.25	9 399 994 Ft

Magyar Falu Program – Óvoda udvar MFP-OUF/2019 FELSŐLAJOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA **Felsőlajosi óvoda udvar játszótéri eszközeinek fejlesztése**	2019.11.11	2 219 795 Ft
TOP-1.4.1-19-BK1-Bölcsődei férőhelyek kialakítása, bővítése FELSŐLAJOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA **Bölcsődei férőhelyek kialakítása Felsőlajoson**	2020.03.26	144 444 000 Ft
Magyar Falu Program – Közösségi tér ki-/átalakítás és foglalkoztatás MFP-KTF/2020 FELSŐLAJOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA **Közösségi tér kialakítása Felsőlajoson**	2020.07.24.	14 932 101 Ft
Magyar Falu Program – Tanya- és falugondnoki buszok beszerzése MFP-TFB/2021 FELSŐLAJOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA **Tanyagondnoki busz beszerzése Felsőlajoson**	2021.08.12.	13 978 492 Ft
Magyar Falu Program – Önkormányzati járdaépítés/felújítás támogatása - 2022 MFP-BJA/2022 FELSŐLAJOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA **Belterületi járdahálózat felújítása Felsőlajoson**	2022.04.20.	5 799 999 Ft

Magyar Falu Program – Óvodai játszóudvar és közterületi játszótér fejlesztése – 2022 MFP-OJKJF/2022 FELSŐLAJOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA **Közterületi játszótér fejlesztése Felsőlajoson**	2022.04.20.	1.871.347 Ft
Magyar Falu Program – Út, híd, kerékpárforgalmi létesítmény, vízelvezető rendszer építése/felújítása - 2022 MFP-UHK/2022 FELSŐLAJOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA **Csapadékvíz-elvezető rendszer felújítása Felsőlajoson**	2022.04.20.	3 999 999 Ft
VP6-7.2.1.1-21 - Külterületi helyi közutak fejlesztése FELSŐLAJOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA **Felsőlajos Község 050 hrsz. út burkolatának felújítása**	2022.05.06.	60 307 409 Ft
TOP Plusz 2.1.1-21 - Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése FELSŐLAJOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA **Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése Felsőlajoson**	2023.02.13.	40 563 002 Ft
TOP_Plusz-1.2.3-21 - Belterületi utak fejlesztése FELSŐLAJOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA **Belterületi utak fejlesztése Felsőlajoson**	2023.11.07.	50 000 000 Ft
TOP_Plusz-1.2.1-21 - Élhető települések FELSŐLAJOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA **Felsőlajos község településközpontjának környezettudatos rekonstrukciója**	2024.04.11.	38 000 000 Ft

Felsőlajos Község Önkormányzatának fejlesztési elképzelései 2025-2030 között

	Projekt címe	Projektgazda	Műszaki tartalom	Beruházás összege M Ft
1.	Szennyvízcsatorna hálózat és szennyvíztisztító telep kiépítése Felsőlajoson és Ladánybenén	Felsőlajos Község Önkormányzata, Ladánybene Község Önkormányzata	A két település teljes belterületén a szennyvízhálózat kiépítése és közös szennyvíztisztító telep létesítése.	1 000
2.	Csapadékvíz elvezető rendszer felújítás, bővítése Felsőlajoson	Felsőlajos Község Önkormányzata	jelenlegi csapadékvíz elvezető rendszer felújítása, nyílt árkok tisztítása, új zárt rendszer kiépítése, mederburkolatok kiépítése.	80
3.	Közlekedésfejlesztés	Felsőlajos Község Önkormányzata	A szilárd burkolattal nem rendelkező úthálózat aszfalt burkolattal történő ellátása. Szilárd útburkolat kiépítése turisztikai attrakciókhoz és a szomszéd településhez (kb 2 km hosszban). Belterületi szilárd burkolatú úthálózat új aszfaltszőnyeggel történő ellátása.	300 500 200
4.	Önkormányzati tulajdonú épületek berendezéseinek energetikai korszerűsítése , légkondicionálás kiépítése	Felsőlajos Község Önkormányzata	A Faluház, Óvoda és Iskola berendezéseinek energetikai szempontból történő korszerűsítése, az optimális hőmérséklet biztosításához légkondicionálás kiépítése	50

5.	Optikai hálózat további fejlesztése Felsőlajoson	Felsőlajos Község Önkormányzata	A meglévő végponttól a településen szükséges bővíteni az optikai hálózatot.	20
6.	Ivóvíz hálózat rekonstrukciója, bővítése Felsőlajoson	Felsőlajos Község Önkormányzata	Vízellátó rendszer felújítása, új kút fúrása, elöregedett gerincvezetékek cseréje, új belterület hálózat kiépítése.	500
7.	Népességmegtartó fejlesztés Felsőlajoson	Felsőlajos Község Önkormányzata	Rekreációs övezet kialakítása – közösségi terek fejlesztése és a hozzá kapcsolódó közösségi ház fejlesztése. Játszótér, fitness park, gördeszka pálya, sportpálya kialakítása.	100
8.	Kerékpárút-hálózat kiépítése Táborfalva irányába	Felsőlajos Község Önkormányzata	Kerékpárút-hálózat kiépítése a Pest megyei Táborfalva község irányába. A fejlesztéssel megvalósul Bács-Kiskun és Pest megye kerékpárúttal való összekapcsolása.	45
9.	Tornaterem létesítése Felsőlajoson	Felsőlajos Község Önkormányzata	Közoktatási célokat szolgáló épület bővítése, tornateremmel, szükséges kiszolgáló helyiségekkel.	200
10.	Kulturális innováció Felsőlajoson	Felsőlajos Község Önkormányzata	A Faluház épületében a közösségi tér fejlesztése A települési helyi identitást erősítő rendezvények, kulturális örökségek megismerésére és megőrzésére irányuló programok megvalósítása és emlékhely kialakítás	20 5
11.	Helyi civil szervezetek támogatása	Felsőlajos Község Önkormányzata	A település közbiztonsága érdekében a polgárőrség támogatása, további működésének biztosítása. Iskoláért, Gyermekekért Alapítvány, Felsőlajosi Templomért Alapítvány támogatása.	0,5 1,5-0,5

12.	Településszépítő tevékenység	Felsőlajos Község Önkormányzata	Meglévő zöldterületek kezelése és újak létrehozása, eszközbeszerzés	15
13.	Szemléletformálás a hulladékgazdálkodás területén	Felsőlajos Község Önkormányzata	Lakossági szemléletformáló mintaprojekt bemutatása, melynek szerves részét képezi a szelektív hulladékgyűjtés népszerűsítése, az óvodai és iskolai mintaprogramok támogatása. Zöldhulladék gyűjtési és kezelési program átdolgozása, népszerűsítése települési szinten.	20 10